

Ebbe Stub Wittrup, *Pinus Wallichiana*.
Forstbotanisk Have. Foto Ebbe Stub Wittrup.

Veltempererede blikforskydninger:

Ebbe Stub Wittrups fotografier og installationer

Billedkunstneren Ebbe Stub Wittrup indleder det nye år 2020 med to parallelle udstillinger på henholdsvis Gl. Holtegaard og Copenhagen Contemporary. Den ene er den hidtil mest omfattende præsentation af kunstnerens fotografiske arbejde, den anden er en præsentation af fire installatoriske værker. Tilsammen vil de to udstillinger vise spændvidden i et kunstnerisk univers, som er præget af stor autenticitet og konsistens.

Nogle tilsyneladende helt uarrangerede og let indadvendte billeder kan ramme én lige i hjertet og synet. Et sådant så jeg i 2004: En dreng der sidder med ryggen til i et stille øjeblik på en motorvej, hvor der måske er opstået en af de velkendte tyske bilkøer, 'stau'. Billedet står helt stille, ligesom motorvejen står stille. Men ryggen og nakken taler, og motorvejen taler sammen med landskabet. Her fastholder øjeblikket tiden, og som beskuer opdager man, at tiden måske hverken har en begyndelse eller en slutning.

Et præcist og enkelt, men også særegent fotografisk sprog var dukket op på den danske kunstscene.

Magi og videnskab

Siden jeg i 2004 oplevede fotografier af Ebbe Stub Wittrup (f. 1973) på udstillingen 'Things Happen' hos Martin Asbæk Gallery i København, har jeg opsøgt og indhentet viden om denne kunstners helt særlige fornemmelse for at opdage nye aspekter af det velkendte, men også fremdrage oversete eller glemte scenarier og narrativer.

Gennem Stub Wittrups genfortolkede bil-

ledverdener opleves det fotografiske medies særlige potentiale for på én gang at være tilstede som videnskab, magi og meta-medieteorier. Og siden sin debut i 2004 har han arbejdet tværetetisk med fokus på de flertydige og betydningsdannende lag i vores sansninger gennem syn og blik på vores omverden. Dette gælder ikke mindst, når Stub Wittrup kobler fotografi og skulptur, f.eks. i værkserien 'Figures of Perception' fra 2015. Her fremhæver han, at perception ikke alene involverer noget, der sker på øjets nethinde. Perceptionen er nemlig en uhyre kompleks proces, der konstant er i flow og er påvirket af individuelle, sociale og historiske erfaringer. 'Figures of Perception' kan ved en flygtig betragtning måske opleves som overordnet esoterisk, idet nogle værker cirkulerer omkring magi, clairvoyance og optiske tryllekunstner. Men bagved ligger en forskningsindsats om perception og om, hvor differentieret vores individuelle sansning gennem vores stærkeste sans – synssansen – er.

Gennem meget forskelligartede værker præsenterer Stub Wittrup sine anskuelser af, hvordan disse af kunstneren perciperede overleverede fortællinger har været og er

med til at præge og forme verden. Og hvordan de endnu i dag kan fremtræde for beskuerens sanser og intellekt.

Svimlende uforudsigelig og uudsigelig

Der er en let svimlende uforudsigelighed i Stub Wittrups forskellige projekter. Hans værker skaber en undren hos beskueren, og bibringer ofte stemninger af noget 'unheimlich'. Samtidig er de æstetisk tiltrækkende – og der er altid en klar rød tråd. Det kan med rette hævdes, at jo klarere Stub Wittrup fotografierer, jo mere mystisk og uvirkeligt fremstår virkeligheden. Det er konkret realisme, hvori der hviler en vis mystik i værkerne, der har rod i virkelige steder og hændelser.

Hvad foregår der egentlig her? Stub Wittrup ville ikke blive mundlam ved et sådant spørgsmål, tror jeg. Han har ikke nykker, men bruger i sit kunstneriske arbejde sine værkformuleringer – så forskellige de end kan være – til at pege på, at billedet er billedet selv og det har sin egen væren. For ham henviser de til noget større og noget ikke sprogligt formulérbart. Der er en høj grad af abstraktion, og der er noget på færde, som er større end billederne selv. Samtidig er Stub Wittrups >>

>> ”syner” alligevel nærværende. Og i sine værker arbejder han sig frem til et arkimedisk punkt; det punkt, hvorom det kan siges, at det er dét, som alle mystikers anstrengelser sigter efter at nå: Et mentalt equilibrium, hvor intet i deres sjæl længere siger ’jeg’.

Sagt med andre ord: Stub Wittrup viser os kunstens storhed og rummelighed, hinsides hvad der kan artikuleres, måles eller imiteres.

Presumed Reality

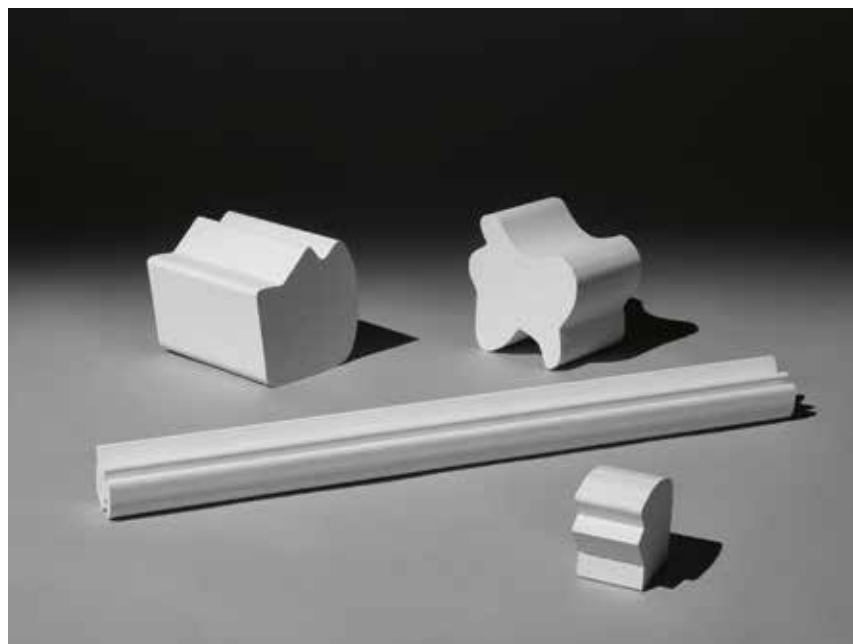
Naturens magt - og menneskets forhold til denne magt - tog Stub Wittrup op i serien ’Presumed Reality’ fra 2007. Værkernes udgangspunkt var en samling fundne dias, optaget i Norge og Schweiz, som analog farvefilm i 1950’erne.

De gamle farveoptagelser viser en gruppe personer på fjeldvandring. Fjeldene er en konstant, der objektivt eksisterer, men som giver en subjektiv oplevelse fra sig. Fotografierne udtrykte nutid og fortid, noget

fossileret og noget i bevægelse. Igen er der en mystik på spil; hvad og hvem er det, vi ser på, og hvad laver denne flok mennesker? Det er tilsyneladende komplet uskyldige optagelser, men det faktum, at vi som beskuer ikke ved, hvor det er, hvem de er, og hvem, der oprindeligt tog billederne - og dertil selve tidsperspektivet - er med til at skabe denne uforklarlige og sælsomme stemning.

Fotografierne har været synlige, men ved at genfremkalde dem og behandle dem digitalt bliver de til billeder, der synes at være fra før, de var blevet synlige. Ved at vende tilbage til lyset, så at sige, fungerer de gennem kemien og computerens processorer som metaforer. Men der er også et slør der alligevel et slør. Hvem ser ned bestigende? Er der et overvågningskamera monteret et sted? Eller er billederne et tidligt varsel om klimaforandringerne? Gennem bearbejdningen i digitale billedlogikker fremkaldes den suggererende oplevelse af nærmest stereoskopisk virkning.

“Gennem meget forskellige værker præsenterer Stub Wittrup sine anskuelser af, hvordan disse af kunstneren perciperede overleverede fortællinger har været og er med til at præge og forme verden.”

Ebbe Stub Wittrup. Perception Figures #4, 2015. Courtesy: Kunstneren og Martin Asbæk Gallery.

Det moralsk okkulte

Det var den britiske teatermand og teaterforsker Peter Brooks, der introducerede begrebet ’det moralsk okkulte’ i bogen ’The Melodramatic Imagination’ fra 1995. Det moralsk okkulte og det melodramatiske er for teatermennesket Brooks af et sammensurium af profane rester, af oprindelige sakrale myter og udgør en art historisk arkivmateriale. Her hersker intense etiske kræfter, som mennesket er afskåret fra, men som vi klart sanser eksisterer et eller andet sted hinsides realitetens overflade. Tilsammen øver dette væv indflydelse på dets verdslige eksistens. Her opstår der sprækker i tiden, rejser i universet, f.eks. som det opleves gennem en særlig udtryksfuld farve eller en registreret sansning af naturens elektriske udladninger.

I Stub Wittrups serie af fotografier ’Devil’s Bridges’ fra 2009-2016 opstår netop dette greb om myte, historie og funktion tydeligt. Broerne er optaget i klart lys og i det helt rigtige fotografiske, lidt kliniske perspektiv, men udsiger alligevel noget overvirkeligt. Broerne befinder sig i bjergene i det sydlige Europa. De blev bygget i middelalderen for at mennesket kunne færdes over vand og slugter, og de blev i folketroen knyttet til djæveln: Det er fysisk umuligt for mennesker at konstruere så perfekte buer hen over floder og afgrunde, og på trods af broerne kunne mennesket stadig blive opslugt af de samme afgrunde. Skønt broerne er bygget i forskellige europæiske lande, er de alle forbundet med disse tanker om, at der måtte være indgået en pagt med djæveln for at færdiggøre disse ”umulige” byggeprojekter.

Her lader Stub Wittrup idéer og materiale fra historiske begivenheder og legender vokse frem, og med sine fotografier trækker han det op til samtiden. Serien, der har været udstillet flere steder i Europa, kobles til en tematisk, faktuel viden og en moderne medieteknologi, som er flettet sammen med en gådefuld tomhed. Broerne vokser ud i det absurde, bl.a. på grund af deres én til én spejlinger i vandet. Samtidig vises de som noget selvfølgelig på en ordentlig og tilforladelig måde, og tilbagekastes som allegorier over noget gådefuldt. Fotografierne er optaget på samme tidspunkt af døgnet, i det samme lys og med det samme kamera, netop for at gengive broerne så ensartet korrekt og neutralt som muligt.

Figures of Perception

Serien ’Figures of Perception’ fra 2015 er måske Stub Wittrup mest filosofiske værkserie, hvormed han udforsker den menneskelige perception af virkeligheden. Serien lagde

Ebbe Stub Wittrup. 'Devil's Bridge #2, Ponto del Diavolo, Borgo en Mozzano', 2009-2010. Courtesy: Kunstneren og Martin Asbæk Gallery.

også navn til en udstilling, der tematiserede den danske perceptionsforsker Edgar Rubins undersøgelser fra 1926, hvoraf én af Rubins vigtigste og kendteste figur er den 'toansigtede vase', hvor man enten ser to ansigter eller en vase. Rubins forskning viste, hvorledes der skabes illusion mellem figur og grund.

Til at starte med støbte Stub Wittrup illusionerne som gipsobjekter, hvorefter han fotograferede dem i klassisk lys og skygge i sit studie. Her opleves det helt konkret, hvorledes rum og fysiske figurer opfattes ambivalent.

Udstillingen på Copenhagen Contemporary, 'Botanical Drift', præsenterer fire installationer, der også tager udgangspunkt i videnskab og historie, bl.a. til Indiens kolonihistorie. Her er Stub Wittrup gået i fodsporene på den danske botaniker Nathaniel Wallich, der i 1807 blev udsendt til den dengang danske koloni i Bengalen, Serampore. Det er en beretning om en tid, hvor vestlige nationer opfattede det som naturligt at erobre og kolonisere andre nationer. Særligt omhandler installationerne de fundne plantearter,

der fandt vej til botaniske haver i Europa og om de engelske mærkevarer, der i dag ejes af indiske virksomheder.

Dobbelt udstillingspræsentation

Udstillingen på Gl. Holtegaard tager udgangspunkt i Stub Wittrups fotografiske arbejde, hvorimod Copenhagen Contemporary viser hans installationskunst, der udfolder sig gennem en række medier, bl.a. tekstil, bronzeskulpturer, modificerede readymades og historiske dokumenter sat i en nutidig kontekst. Udstillingerne er skabt i tæt samarbejde mellem kunstinstitutionerne. Og vi glæder os.

At møde Stub Wittrups kunst handler om, hvordan vi er i verden og er en penetrering af både den historiske og samtidens virkelighed. Værkerne åbner og skærper vores blik på virkeligheden samt dens magiske og dobbelte lag, der virkelig eksisterer. Historisk set er vi nemlig til stadighed omgivet af ren magi. ●

Ebbe Stub Wittrup er uddannet fra Kunstakademiet i Prag (1999). I sin kunstneriske

praksis arbejder han med forskellige medier, men er særligt kendt for sine fotografiske værker. Han havde en omfattende soloudstilling, 'The Third Room', på ARoS i 2014 og en soloudstilling på Kirchner Museet i Davos samme år. I foråret 2016 vistes en soloudstilling på Kunstverein Braunschweig i Tyskland. Efter et residency i Jørn Utzons hus på Mallorca udstillede Stub Wittrup to værkserier på Kunsthalle Sao Paulo i Brasilien med titlen 'Quote from an Unknown Philosopher'. I 2010 modtog han Statens Kunstfonds treårige arbejdslegat og fra 2013-2019 var han lektor i mediekunst på Det Jyske Kunstakademi. Stib Wittrup bor og arbejder i dag i København.

'Ebbe Stub Wittrup. Photographs' kan ses på Gl. Holtegaard fra 24. januar til og med 13. april 2020.

'Botanical Drift' kan ses på Copenhagen Contemporary fra 23. januar til og med 17. maj 2020